KOOLIKIUSAMISEGA SILMITSI 06.02.2018

Koolikiusamisvastased tegevused ja põhimõtted Emmaste Põhikoolis

Mis on koolikiusamine?
Koolikiusamine on KORDUV, (PAHA)TAHTLIK tegevus, millega pannakse kannatajat teadlikult ennast HALVASTI TUNDMA ja kannatajal on RASKE END KAITSTA. Koolikiusamises mängivad väga olulist rolli ka pealtvaatajad ehk tunnistajad, kes ise otseselt kurja ei tee, kuid läbi kelle olemasolu kindlustab kiusaja oma staatust grupis.

Koolikiusamisel on erinevad kujud:
• VERBAALNE – sõnadega kahju tegemine (narrimine, mõnitamine, ähvardamine, norimine, alandamine, solvamine jne.)

• FÜÜSILINE – keha ja esemete kaudu (löömine, tõukamine, asjade lõhkumine või ära võtmine jne.)

• KAUDNE – kahju tekitatakse ise otse kontaktis olemata, teiste kaudu (tagarääkimine, kuulujuttude levitamine, seltskonnast välja jätmine, tõrjumine, teiste mõjutamine nii, et kannatavad ohvri suhted ja positsioon)

• KÜBERKIUSAMINE – kahju tekitatakse IT vahendusel (ebameeldivad postitused veebis, loata fotode üleslaadimine, libakontod, ähvardused SMS-i teel...)

Kuna koolikiusamisel võib olla pikaajaline väga negatiivne mõju, siis peame oluliseks selle ennetamisega tegeleda ja tekkinud koolikiusamise olukorrad lõpetada ja lahendada. Koolis püüame ennetada koolikiusamist läbi sotsiaalsete pädevuste õpetamise ja kooli väärtuste juurutamise.
Eesmärgiks ei ole lahendada kogu maailma probleeme st. keskendume koolis ja kooli territooriumil toimuvale.

EPK on alates 2017.a. ühinenud <u>TORE-liikumisega</u>, millesse on kaasatud õpilased alates 6.klassist.

TORE visioon on olla:
- sotsiaalsete oskuste õpetamise ja õppimise kaudu ühiskonnas hästi toimetulevate ja sallivate kodanike kujundaja;
- koolide oluline partner koolikeskkonna muutmisel inimsõbralikuks ja sallivaks;
- partner teistele sarnaste eesmärkidega liikumistele ja organisatsioonidele.

TORE missioon:
MTÜ NÜ TORE missioon on suurendada koolides (ühiskonnas) nende inimeste hulka, kes kannavad ja levitavad inimsõbralikku, õppimist ja õpetamist soodustavat, suhtlusjulgust ja -oskust arendavat, vaimset ja füüsilist vägivalda taunivat, üksteist toetavat ja erinevusi sallivat ning koostööle orienteeritud mõtteviisi.

Tugiõpilastegevus TORE arendab kolme suunda koolis:
- tugiõpilaste endi toimetulek;
- sõbraks ja kaaslaseks olemine (abi) eakaaslastele;
- õpilaste ja täiskasvanute vaheline koostöö.

EPK on ühinenud ka VEPA Käitumisoskuste mängu metoodikaga:

Metoodika olemus:

Eestis rakendatav VEPA Käitumisoskuste Mäng ehk Good Behavior Game'i versiooni on täiendanud PAXIS Instituut Ameerikas. Selles sisalduvad lisaks mängule mitmed erinevad tõenduspõhised märguanded ja töövahendid. Nende eesmärk on arendada eelkõige laste võimet oma käitumist ja reaktsioone kontrollida ning parendab seeläbi nii õpilase kui ka õpetaja igapäevaelu.

VEPA Käitumisoskuste Mängu metoodikas kasutatakse mitmeid erinevaid elemente, mis kokku moodustavad ühe toimiva terviku, mille abil saab mõjusalt laste käitumist suunata, sotsiaalsete ja enesekohaste oskuste arengut toetada.

VEPA mäng ühendab endas mitmeid erinevaid meetodeid.

Kaasatud on algklasside õpilased alates 2018.a. septembrist (kontrollrühm alates 2016.a. sept.)

Lähtudes EPK koolipere kokkulepetest ja meie kooli ühistest väärtustest soovime eelkõige ennetada, aga ilmsikstulekul alati lahendada koolikiusamise olukordi.

Ootused õpilastele:

- Kõik järgivad koolipere kokkuleppeid.
- Igaüks, kes märkab kiusamist, saab kas sekkuda või kutsuda abi.
  Igaüks, kes on kiusamise kaasosaline (näeb kiusamist pealt, kuuleb kiusamist pealt, õhutab kedagi kiusama jne.) on ise kiusamisega seotud ja kannab vastutust toimunu ees.
- Igaühel, kes märkab kiusamist on õigus ja kohustus teavitada täiskasvanut, et seeläbi aidata kaasa koolis meeldiva ja sõbraliku õhkkonna loomisele.

Ootused õpetajatele jt. kooli personalile:

- Iga täiskasvanu koolimajas on oma käitumisega ja sõnavaraga eeskujuks õpilastele.
- Igaüks, kes märkab, peab sekkuma ja lõpetama intsidendi.
- Vajadusel suunata osalised sotsiaalpedagoogi juurde või teavitada lapsevanemaid ja klassijuhatajat (politseid – oleneb olukorrast, nt. kui on tegemist füüsilise kehavigastusega, lõhkumisega, avaliku solvamisega, küberkiusamisega jne.).
- Panna tähele, kui õpilane käitub tavapärasest erinevalt ja teavitada sellest lapsevanemaid / kooli sotsiaalpedagoogi.

Ootused lapsevanematele:

- Panna tähele, kui laps käitub tavapärasest erinevalt (on endassetõmbunum, kergemini ärrituvum, ei soovi enam eakaaslastega senisel moel koos aega veeta, on tujukam, isutum, unetum jne.).
- Olla lapse jaoks emotsionaalselt olemas st. et laps ei tunneks end oma muredega üksi ning julgeks ja tahaks oma vanematelt vajadusel nõu ja abi küsida.
- Koolikiusamise ilmnemisel suhtuda lapse muresse tõsiselt („Ole ise mees!" – sellest loosungist pole lapsel abi).
- Teha koostööd teiste täiskasvanutega, (vajadusel) pöörduda kooli sotsiaalpedagoogi/ lapse klassijuhataja/ veebikonstaabli/ noorsootöötaja jne. poole.
  Kooli ja lapsevanema koostöö ning lapsevanema huvi oma lapse tegemiste vastu koolis on kindlasti üks paljuräägitud koolirõõmu alustaladest.

Katre Pruul
EPK sotsiaalpedagoog